

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN ÖNEMİ

Çocukların, zihinsel, duygusal, sosyal, bedensel gelişiminin %70'i 0-6 yaş arasında tamamlanmaktadır. Okulöncesi dönem olarak adlandırılan 0-6 yaş dönemi, çocuğun öğrenmesinin en yoğun olduğu, temel alışkanlıklarının, zihinsel yeteneklerinin en hızlı geliştiği ve biçimlendiği dönemdir. Bu süre içeri kazanılan davranış biçimleri, um yaşam boyunca devam etmektedir. Beyin yapısı ve fonksiyonlarının gelişiminin üçte ikilik bölümü 0-4 yaş arasında tamamlanmaktadır. Erken çocukluk dönemindeki deneyimler beynin çalışma biçimi için belirleyicidir. Yapılan çalışmalar okul öncesi eğitim alan çocuklarda okula devam oranlarının ve okul başarısının daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Okul öncesi eğitim sosyal ve duygusal gelişimi destekleyerek, yetişkinlik döneminde de kişilerin daha üretici ve verimli olmalarını ve sahip oldukları potansiyeli tam olarak kullanmalarını sağlar.

Okulöncesi eğitim, insan gelişiminin en hızlı ve en duyarlı dönemini oluşturur. Yaşamın ilk yıllarında alınan eğitimin ve geçirilen deneyimlerin, ileri yaşlardaki öğrenme yeteneği ve gelecekteki başarı üzerinde de önemli etkileri vardır.

Okul Öncesi Eğitimin Çocuğa Sağladığı Yararlar

Duygusal olarak, kendi işlerini kendisi yapması, sorunları kendisinin halletmesi ve bazı kararları kendisinin vermesi sayesinde kendine güveni yükselir. Düşüncelerini dile getirebilme ve başkalarına iletebilme şansını elde eder. Özgüven bireyin kendisini yetenekli, önemli başarılı ve değerli biri olarak algılama derecesi olarak tanımlanabilir.

Fiziksel olarak kesme, yapıştırma, boyama, kalem kullanma gibi faaliyetlerin düzenli olarak yapılması sonucu ince motor becerileri gelişir. Ayrıca koşma, zıplama, fırlatma, tırmanma gibi faaliyetlerle de kaba motor fonksiyonlarını kullanır ve geliştirir.

Çocukların beslenme ve sağlık durumunda iyileşme görülür.

Zihinsel olarak, nesnelere eşleştirme, sınıflandırma, ölçme, gözlem yapma ve fikirler üretme gibi matematik ve bilim becerilerini kazanır. Anaokuluna başlayan çocukların zeka puanlarında yükselme görülür. Kitapları incelemek, boyama ve çizimler yapmak, arkadaşlarına mektup yazmak gibi faaliyetler de dikkat ve konsantrasyonun artmasına ve erken okuma ve yazma yetilerinin gelişmesine yardımcı olur.

Dikkat eksikliği sorunu ve öğrenme güçlüğü olan çocukların erken fark edilmesi ve okula başlamadan gerekli önlemlerin alınmasını sağlar.

Sosyal olarak, çocuklar oyuncakları paylaşmanın yanında yetişkinin ilgisini, yiyecekleri paylaşmayı ve karşılıklı konuşmayı öğrenirler. Ayrıca yaşlılarıyla çatışmaları ve ilişkilerde ortaya çıkan sorunları çözümlenmeyi ve kendini nasıl ve ne zaman koruyacağını ve diğer çocukların hakkına saygı göstermeyi de öğrenirler. Bütün bunlar çocuğun ileriki yaşamında ortaya çıkan tüm sorunları çözmesine yardımcı olacak problem çözme becerilerinin artmasını sağlar.

Yemek, uyku, tuvalet gibi öz bakım becerilerini kazanmak, anne-babadan ayrı kalmak duygusal gelişimine katkıda bulunarak kendine güvenini artırır.

Ebeveyn-çocuk arasında daha güçlü ve olumlu bir ilişki oluşmasını sağlar.

Yetişkinlik döneminde de kişilerin daha üretici ve verimli olmalarını ve sahip oldukları potansiyeli tam olarak kullanmalarını sağlar.

Canlandırma, taklit ve hayali oyunlar sayesinde hayal gücü gelişir. Arkadaşları ve öğretmenleri ile konuşmak dil becerilerini geliştirir.

Anaokulu çocuğun yaratıcı yönlerini ve ilgi alanlarını ortaya çıkarmak açısından da önem taşır.

Bir okul öncesi kurumda belirli zaman dilimi içinde bir sıra düzen izleyen faaliyetler, çocuğun zaman kavramını ve bunun insan yaşamındaki yerini ve önemini öğrenmesine yardımcı olur.

Okul öncesi kurum, öğretmenin denetim ve uyarıları ile çocuklara okludaki eşyaları ve oyuncakları ortaklaşa kullanmayı birbirlerinin sırasını ve hakkını gözetmeyi ve birbirleri için bir şeyler yapabilmeyi öğretecek en iyi ortamlardan biridir.

Yemek sırasında arkadaşlarına ekmek servisi yapmanın onların bardaklarına su doldurabilmenin çocuk için zevkli bir uğraş olduğu kadar gelecekteki kuracağı insan ilişkileri için de olumlu bir temel oluşturacağı kuşkusuzdur.

Çocuklar evde yapamadıkları birçok faaliyeti anaokulunda gerçekleştirirken, arkadaşları ile konuşarak onların düşüncelerinden haberdar olurlar. kendi görüşlerini ve düşüncelerini rahatça ifade edebilirler. Hatta oynadıkları oyunlarda, gerek evde gerekse okulda yakınları ve arkadaşlarına karşı duygularını ifade etmek fırsatını bularak rahatlarlar.

Tüm bunlar da okula hazır olması ve okul başarısı açısından önem taşır.

Bu nedenlerden dolayı, okul öncesi dönemi çocuğu, annenin çalışıp çalışmadığına bakılmaksızın anaokuluna başlatılmalıdır.

Okul Öncesi Eğitime Başlamak İçin En Uygun Yaş Nedir?

Çocuğun dış dünya ile ve okul öncesi eğitim kurumlarıyla tanışma yaşının mümkün olduğu kadar erken olması ilkokula ve yaşama hazırlık için oldukça önemlidir. Ama uzmanlar arasında da anaokuluna başlama yaşı konusunda bir fikir uyuşmazlığı vardır. Kimi uzmanlara göre bu yaş 2-3 yaş iken kimi uzmanlara göre ise 3-4 yaşlarıdır.

Anaokuluna başlatmak için çocuğun gelişim düzeyine bakmak gerekir. Hazır olma yaşı her çocuk için aynı olmamakla birlikte çocuğun anneden ayrı kalmaya alışık olması, ihtiyaçlarını konuşarak veya başka biçimlerde ifade edebilmesi, tuvalet eğitimini kazanmış olması, günlük temizlik alışkanlığını kazanmış olması, basit komutları izleyebilmesi, yürüme ve koşma gibi kaba motor fonksiyonları gelişmiş olması gerekir. Ancak bu sayede çocuk okul ortamına uyum sağlayıp, keyif alabilir, paylaşımda bulunabilir. Çocuk 2 yaşını yeni doldurmasına rağmen bu becerileri kazanmış olabilir ya da çocuğun yaşı 4 olmasına rağmen bu becerileri kazanmamış olabilir. Bu anlamda o zaman her aile kendi çocuğunun kapasitesini iyi değerlendirmeli ve ona göre anaokuluna başlama yaşını belirlemelidir. O zaman genel olarak anaokuluna başlama yaşının 2-4 yaş arası olduğunu söyleyebiliriz.

Öneriler

1. Çocuk 3 yaşına geldiğinde sağlıklı eğitim ve gelişimi için bir kurumda okul öncesi eğitim programından yararlanmaya başlamalıdır. Bu eğitime çocuğun bireysel özelliklerine göre, yarım günle başlanabilir. 4-5 yaşlarında tüm güne geçebilir.
2. Okul öncesi eğitim kurumu, çocuk için ailesinden ilk ayrılış olacağı için kuruma alışmakta zorlanabilir. Burada önemli olan çocuğun belli zamanda annesi tarafından ziyaret edileceği ve belli saatte servisi tarafından alınacağı konusunda oluşturulacak güvendir. Bu güvenin oluşturulması için gerektiğinde anneye kademeli uzaklaştırma uygulanabilir. Örneğin birinci mutfakta bekleme, ikinci gün bahçede bekleme, üçüncü gün sadece öğlen yemeğinde görüşme gibi.
3. Çocuğun kurum ortamına alışabilmesi için, aile üyelerinin tümü kararlı olmalı, bu konuda çocuğa ödün vermemelidir. Çünkü anne babasının bu konudaki çelişkili tutumu, gelecekteki okul fobisinin nedeni olabilir. Anne ya da büyükanneden gelebilecek bugünlük gitme düşüncesini çocuk kullanabilir ve kuralları olan bir kurum yerine kuralları olmayan ya da kolay olan aileyi yeğleyebilir. Bu nedenle çocuğun anaokuluna başlamasında zamanlama doğru yapılmalı, alınan karar uygulanmalıdır. Annenin sabahları kurumdan

ayrılmasının ardından çocuk sınıfa uyum sağlamışsa okula devamına ısrar edilmeli, tersine çocuğun ağlaması halinde bir uzman görüşüne başvurulmalıdır.

4. Okul öncesi eğitim kurumu, ister çocuk evi olsun, ister anaokulu olsun, çocuğu barındıran değil, eğiten bir kurum olmalıdır. Amaç annenin yokluğunda zamanı geçirmek değil, çocuğun okul öncesi eğitim programından yararlanmasını sağlamaktır. Bu nedenle anne babalar okul seçiminde titiz davranmalı ve kurumun programını, öğretmenini, fiziki koşullarını inceleyerek karar vermelidir.

" Yünlerin beyazlığına boyalarla verilen renk silinmez. Bu yüzden çocuğun ilk yıllarında, henüz tam bir biçim olmamış olan zihnine verilecek bilgilerin ve örnek olacağı kişilerin özenle seçilmesi gerekir."

Quintilianus

Kaynak : Psikolog Eylem Ayrancı